

Aleg. 75.

Wniosek.

Na mocy Najwyższego postanowienia z dnia 4. czerwca 1869 wydali Ministrowie spraw wewnętrznych, wyznań i oświaty, sprawiedliwości, skarbu, handlu, rolnictwa, tudzież obrony krajowej rozporządzenie z dnia 5. czerwca 1869 l. 2354 (Dz. u. k. 24) zmieniające po części istniejące w naszym kraju przepisy o języku urzędowym i korespondencyi z innymi władzami i urzędami.

Według §. 1. tego rozporządzenia mogą władze i urzędy, podlegające powyżej wymienionym ministerstwom, używać tak w służbie wewnętrznej, jakoteż i w korespondencyi z urzędami niewojskowymi władzami, urzędami i sądami w kraju języka polskiego.

Do przepisu tego zastosowały się też władze i urzędy, okrom kolei państwowych i poczt, które wbrew powołanemu rozporządzeniu do chwili obecnej używają w służbie wewnętrznej zawsze, zaś ze stronami bardzo często języka niemieckiego.

Sejm krajowy niejednokrotnie upominał się o zaprowadzenie języka polskiego jako urzędowego w całej wewnętrznej służbie kolejowej, a Rząd zasłaniał się dawniej tem, że życzeniu temu dlatego zadość uczynić nie może, bo koleje żelazne były naówczas w Galicyi prywatnymi akcyjnymi stowarzyszeniami.

Z uwagi, że po upaństwowieniu kolei rzekoma ta przeszkoda odpadła i dziś wszystkie linie kolei w naszym kraju stały się instytucją państwową i częścią administracyi rządu, a zatem jako podległe ministerstwu handlu, powinny zastosować się bezwzględnie do powołanego na wstępie rozporządzenia.

Z uwagi, że w r. 1880 przy udzieleniu subwencyi krajowej w kwocie 1 miliona na budowę podkarpackiej kolei żelaznej, stanowiącej jedną z głównych arteryi sieci kolei państwowych w Galicyi, Sejm odrębną uchwałą wyraził życzenie zmiany §. 7. statutu organizacyjnego zarządu kolei żelaznych skarbowych w Galicyi w kierunku zaprowadzenia w całej pełni języka polskiego jako urzędowego, a Wydział krajowy, opierając się na tej zasadzie, wystosował dnia 9. października 1891 do p. Ministra handlu memoriał, w którym domagał się, aby zarządy kolei skarbowych w Galicyi nietylko po polsku, względnie po rusku stronom odpowiadały i po polsku z władzami urzędowymi (niewojskowymi) i autonomicznymi korespondowały, ale aby w całej wewnętrznej służbie w obrębie naszego kraju używano języka polskiego, a życzeniu temu dotychczas się zadość nie stało.

Z uwagi nareszeie, że państwowe urzędy pocztowe, jako podlegające Ministerstwu handlu, zaraz od pierwszej chwili wejścia w życie powyższego rozporządzenia powinny były używać w wewnętrznej służbie wyłącznie języka polskiego jako urzędowego.

Z uwagi wreszcie, że językiem urzędowym w c. k. żandarmeryi jest wbrew postanowieniom powołanego rozporządzenia ciągle jeszcze język niemiecki, którym żandarmi posługując się w swych raportach i doniesieniach, mogą niejednokrotnie z powodu małej znajomości tego języka przynieść wielkie szkody jednostkom i ogółowi,
podpisani wnoszą:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa ponownie c. k. Rząd, aby po myśli Najwyższego postanowienia z dnia 4. czerwca 1869 i całego Ministerjum z dnia 5. czerwca 1869 (Dz. u. kr. Nr. 24) wprowadził jak najrychlej w urzędach kolei państwowych i pocztowych, tudzież w c. k. żandarmeryi także w wewnętrznej służbie język polski jako urzędowy.

We Lwowie dnia 15. stycznia 1895.

Wnioskodawca:

M. Michalski w. r.

W. Rogoyski, Witosławski, Dworski, Czyżewicz, Palch, Goldmann, A. Rayski, Romanowicz, Weigel, Żardecki, Fruchtmann, Klemensiewicz, Dr. Olpiński, Dr. Midowicz, Lenartowicz, T. Merunowicz, Rutowski.